

A műben összefoglalt anyag sokkal bőségebb annál, hogy azzal itt részletesen foglalkozhatnánk. Meg kell elégednünk tehát annak hangsúlyozásával, hogy a vezető nemcsak azoknak nyújt kitűnő és nélkülözhetetlen tájékoztatást, akik a helyszínen turrázva élvezhetik Svájc különleges földtani adottságait, hanem mindazoknak is, akiknek csak távolból nyílik alkalmuk a lánchegységek szerkezetének és törvényszerűségeinek tanulmányozására.

Dr. BALOGH KÁLMÁN

MADELEINE NEUMANN

Manuel de micropalaéontologie des Foraminifères

Systématique — Stratigraphie

(A Foraminiferák mikropaleontológiájának kézikönyve.)
(Gauthier—Villars, Paris 1967)

Az oktáv méretű, 297 oldal terjedelmű könyv nemcsak a Foraminifera-kutatóknak, hanem minden őslénytani-rendszertani munka készítőjének a figyelmét megérdemli. Foraminiferákról rengeteg adatot tartalmaz, bizonyos tekintetben újszerű kezeléssel. Arról pedig általános érvényű tanulságokat is nyerhetünk e könyvből, hogy bármely más rendszertani csoportban is miként lehetne keretek szabatos ismertetését, értelmezését adni, meghatározásukat megkönnyíteni.

Meg kell azonban említeni, hogy a könyv címe kissé félreérthető. Nem derül ki ugyanis a címből, hogy a könyv *nem* a foraminiferológia egészét tartalmazza, hanem az általános részen kívül csak a rendszertannak az elejét, a négy főcsoport (vagy alrend) közül az elsőt nem teljes egészében.

Mind a cím, mind az előszó és a bevezetés kiemeli a könyv rétegtani fontosságát. Ez is kissé túlzás. Igaz, hogy minden nemzetségnél egyenként és a családoknál összefoglalóan megadja a korabeli elterjedést, de csak a nemzetségek definícióit adja, fajokét nem. Aránylag kevés fajt is ábrázol (definíálás nélkül!), igen gyakran csak egyet egy nemzetségből, a típusfajt. Márpedig a Foraminifera-nemzetségek nagy része hosszú életű, nemzetség meghatározásával csak ritka esetben dönthetjük el a rétegtani hovatartozást.

Az általános részben rövid helyet kap az élettan, és túlságos rövidet a laboratóriumi technika (csiszolás, izapolás); túlnyomó részét a ház általános alaktani ismertetése foglalja el. Kitűnő ábrákkal és világos szövegezéssel ismerteti, hogy milyen lehetőségek vannak a Foraminifera-ház alakulásában, mely jellegeket kell tekintetbe venni a definiálásnál. Már itt is nagy súlyt fektet a ház metszeteinek vizsgálatára, s ezt azután a rendszertani részben teljes mértékben szerepelteti is. Az alaktani leírások terminológiáját félreérthetetlenül megvilágítják az ábrázolások.

A rendszertani részben igen nagy terjedelmet kap a szemléltető rész (51 oldal ábra). Érdekes a családokon belül alkalmazott, majdnem határozókulcs-szerű tagolás, elágazós (bifurkáló vagy polifurkáló) többlépcsős csoportosítása. A csoportosítás alapjául általában mind az életmód, mind az alaktani (mérteni) jellegek szolgálnak. Ezek a beosztások azonban határozottan „mesterséges rendszer”-jellegűek, ezért indokolt, hogy ne kapjanak alcsoportneveket.

A könyv értékét végső fokon az döntheti majd el, hogy az egész anyag közlése után a ház-metszetekre alapított határozások gyakorlatilag mennyire keresztülvihetők.

SZÉLES MARGIT